

O B S A H

Předmluva	11
Kap. 1. Počíná se kniha o umění	43
„ 2. Kterak někteří jdou za uměním touhou u- šlechtilé duše puze a jiní z důvodů zjištěných	45
„ 3. Kterak se má zařídit ten, kdo se zmíněnému umění chce věnovati	46
„ 4. Jež ti ukazuje pravidlo, na kolikero částí se dělí výkonné umění	46
„ 5. Jakým způsobem začneš kresliti na kreslicí tabulce a pořádek při tom	47
„ 6. Jak se kreslí na destičkách z různého mate- riálu	48
„ 7. Jaký druh kostí je dobrý na zdrsňování ta- bulek	49
„ 8. Jakým způsobem máš začíti kreslit písátkem a při jakém světle	49
„ 9. Jakého druhu světla a stíny máš dávatí svým postavám, abys jim dodal oblosti	50
„ 10. Způsob, jak se kreslí na pergamenu a na pa- píře bavlněném a jak se stínuje akvarel	51
„ 11. Kterak se kreslí písátky olověnými	52
„ 12. Kterak můžeš zase čáru vymazati, když jsi přetáhl olůvkem	52
„ 13. Jak se má kresliti perem	53
„ 14. Jak se přiřezává pero na kreslení	53
„ 15. Kterak se postupuje při kreslení na papíře tónovaném	54
„ 16. Jak se docílí zeleného tónu na kreslicím pa- píře a jak se barva připravuje	55

Kap.	17.	Jakým způsobem máš tónovati pergamen kozlečí a jak jej máš hladiti	56
„	18.	Kterak se papír tónuje na fialovo (morello, paonazzo)	57
„	19.	Kterak máš tónovati papír indychem	58
„	20.	Kterak máš barviti papír na růžovo nebo jako barva broskví	58
„	21.	Jak se dělá papír pleťově růžový	59
„	22.	Jak máš tónovati papír na popelavě šedou barvu	59
„	23.	Jakým způsobem si můžeš okresliti podobu zdařilé postavy, čili nákres na průsvitném papíře	60
„	24.	O prvním způsobu, jak zhotoviti průsvitný papír	61
„	25.	Druhý způsob, jak dělati průsvitný papír z klihu	61
„	26.	Kterak můžeme udělati průsvitný papír z bavlněného papíru	62
„	27.	Že máš co nejpilněji kresliti od ruky a okreslovati dobré mistry	63
„	28.	Kterak vedle mistrů máš stále a ze zvyku zpodobovati přírodu	64
„	29.	Kterak máš vésti mírný život, abys byl ctěn a aby sis udržel lehkou ruku atd.	65
„	30.	Jakým způsobem máš napřed kresliti uhlem na papíře a jak si máš bráti míru pro postavy a jak je zachytiti stříbrným pisátkem	66
„	31.	Kterak máš kresliti a stínovati na tónovaném papíře vodovou barvou; a jak potom nasazovati světla bílou barvou	67
„	32.	Kterak můžeš vodovou barvou nanášeti bílá místa po způsobu vodové barvy inkoustové	69
„	33.	Kterak se dělají dobré, dokonalé a jemné uhly na kreslení	70

Kap. 179.	Když jsi pomaloval lidský obličej, jak se umyje tvář od barvy	220
„ 180.	Proč se dámy mají zdržeti užívání různých vodiček na líčení pleti	221
„ 181.	Jak užitečnou věcí jest odlívání podle živého modelu	222
„ 182.	Kterak se snímá maska muže a ženy	222
„ 183.	Jakým způsobem se zabezpečí dýchání osobě, jejíž tvář se odlívá	223
„ 184.	Kterak se do sádry otiskuje podle živého modelu; jak se otisk snímá, jak se uchová a jak se odlije	224
„ 185.	Ukáži ti, kterak lze pořídit kadlub celého nahého muže nebo ženy nebo zvířete a pak je odlíti v kovu	227
„ 186.	Že si můžeš pořídit kadlub své vlastní postavy a odlíti jej do kovu	229
„ 187.	O zaformování a odlívání sošek do olova a kterak se rozmnožují z kadlubu sádrovým odléváním	230
„ 188.	Kterak se otiskuje mince do vosku nebo do těsta	231
„ 189.	Kterak se otiskuje pečetidlo nebo mince do těsta popelového	231
	Závěr knihy	233
	K překladu	234
	Poznámky	236
	Cennino Cennini a jeho doba	245
	K předmluvě	255
	K jednotlivým kapitolám	258
	Literatura	316
	Seznam věcný	317
	Seznam vyobrazení	

Kap.	34.	O kameni, který má vlastnosti stejné jako kreslicí uhel	71
„	35.	Navedení, kterak tříti barvy	72
„	36.	Jež ti ukazuje barvy přirozené, a jak tříti čern	72
„	37.	O tom, jak na rozličný způsob dělati černou barvu	74
„	38.	O podstatě a povaze barvy červené, jež se jmenuje synopia	75
„	39.	O způsobu, jak dělati červeň, zvanou cina-brese, kterak malovati na zdi pleťovou barvou a o povaze této barvy	76
„	40.	O povaze červeně, která se nazývá cinobr, a jak se má tříti	77
„	41.	O povaze červeně, která se nazývá minium	78
„	42.	O povaze barvy, která se nazývá krevel neboli hematit	78
„	43.	O povaze červeně, nazývané dračí krev	79
„	44.	O povaze červeně, jež se nazývá lakem	79
„	45.	O povaze žlutě, která se nazývá okr	80
„	46.	O povaze barvy žluté, jež se jmenuje neapolská žluť (kolínská hlinka)	82
„	47.	O povaze žlutě, která se nazývá auripigment	83
„	48.	O povaze žlutě, která se jmenuje realgar	84
„	49.	O povaze žlutě, která se jmenuje šafrán	84
„	50.	O povaze žlutě, která se nazývá arzika	85
„	51.	O povaze barvy, která se nazývá zelená hlinka	85
„	52.	O povaze barvy, která se nazývá modrá zeleň	86
„	53.	O způsobu, kterak se dělá zeleň z auripigmentu a indiga	87
„	54.	O způsobu, jak dělati zeleň z modře della Magna a neapolské žlutě	87
„	55.	O způsobu, jak dělati zeleň z modře ultramarinové	88
„	56.	O povaze zeleně, která se jmenuje měděnka	88

Kap.	57.	Jak se dělá zeleň ze zelené hlínky a běloby neb i z běle sangiovanni	89
„	58.	O povaze běle sangiovanni	89
„	59.	O povaze běloby olovné	90
„	60.	O povaze modře zvané azzurro della Magna	91
„	61.	Jak dělají náhražky, podobající se azzurro della Magna	91
„	62.	O povaze a výrobním způsobu modře ultra- marinové	92
„	63.	Jak je dobře věděti, kterak se dělají štětce .	96
„	64.	Kterak se dělají štětečky veveří	97
„	65.	Kterak a jakým způsobem dělají štětce ště- tinové	98
„	66.	Způsob, jak uchovati veveří ocásky, aby se do nich nedali moli	99
„	67.	Způsob a pořádek, jak pracovati na zdi, to jest „in fresco“ a malovati mladistvé obličej ple- ťovou barvou	100
„	68.	Kterak malovati starý obličej freskem . . .	107
„	69.	O způsobu, kterak malovati rozličné druhy vlasů a vousů freskem	108
„	70.	Poměry, které má míti dokonale utvářené tělo lidské	108
„	71.	O způsobu, jak malovati šat freskem	110
„	72.	O způsobu, jak malovati „in secco“ na zdi a příslušné tempery	112
„	73.	Kterak se dělá barva fialová lomená („bisso“)	115
„	74.	O práci fialovou barvou „bisso“ na fresku .	115
„	75.	Kterak se napodobí modř ultramarinová při práci freskové	116
„	76.	Kterak se maluje roucho fialové „paonazzo“ freskem	116
„	77.	Jak se maluje roucho měňavé do zelena freskem	117

Kap.	78.	Kterak se dělá freskem roucho měňavé do popelova	117
„	79.	Jak se maluje měňavé roucho lakem in secco	118
„	80.	Jak se maluje měňavé roucho „in fresco“ nebo „in secco“ okrem	118
„	81.	Malovati roucho popelavě šedé („berettino“) „in fresco“ nebo „in secco“	119
„	82.	Kterak malovati roucho barvy popelavě šedé, odpovídající barvě dřeva, freskem nebo sekkem	119
„	83.	Kterak se dělá roucho modří „della Magna“ neb ultramarinovou neboli barvou pláště Panny Marie	119
„	84.	Jak udělati černý hábit mnicha nebo frátera freskem a sekkem	121
„	85.	Dobrý způsob, jak malovati horstvo freskem a sekkem	121
„	86.	Způsob, jak malovati stromoví, traviny a zeleň freskem i sekkem	122
„	87.	Kterak se mají malovati budovy freskem a sekkem	122
„	88.	Jak se maluje horstvo podle přírodního vzorku	123
„	89.	Jakým způsobem se pracuje olejem na zdi, na tabulovém obraze, na železe a na čemkoli chceš	125
„	90.	Jakým způsobem máš začíti s malováním olejovým na zdi	125
„	91.	Kterak uděláš dobrý olej pro temperu a také pro zlaticí podklad vařením oleje nad ohněm	126
„	92.	Kterak se dělá dobrý a dokonalý olej vyhřátím na slunci	127
„	93.	Jak se mají tříti barvy olejové a jak se jich užije pro malby nástěnné	127

Kap.	94.	Kterak máš pracovati olejovou barvou na železe, na tabulovém obraze, na kameni	128
„	95.	O způsobu, jak zdobiti zeď zlacením a cínovou folií	129
„	96.	Že se má pracovati ryzím zlatem a dobrými barvami	129
„	97.	Jakým způsobem máš krájeti zlacenou cínovou folii a jak jí pracovati	130
„	98.	Kterak se dělá zelený cín pro zdobení	131
„	99.	Kterak se dělá zelený cín a jak se na t. zv. doraturu klade ryzí zlato	131
„	100.	Jak se mají vykrajovati hvězdy a připevňovati na stěnu	132
„	101.	Kterak z toho pozlaceného cínu můžeš dělati zlatozáře svatým na stěně	133
„	102.	Kterak máš nanésti reliefem z vápna svatozář na stěnu	133
„	103.	Jak dospěješ od malování na zdi k malování obrazu tabulového	134
„	104.	Jakým způsobem dospěješ k malování obrazu tabulového	136
„	105.	Jakým způsobem se dělá z těsta lepidlo	137
„	106.	Jak se dělá tmel na lepení kamenů	138
„	107.	Jak se dělá lepidlo na lepení skleněných váz	138
„	108.	Jakým způsobem se používá rybího klihu a kterak se rozdělává	139
„	109.	Jak se dělá klich caravella a jak se rozpouští a nač je dobrý	139
„	110.	Dokonalý klich na rozdělávání sádry pro tabulové obrazy čili ikony	140
„	111.	Klich, který je dobrý na rozdělávání barev modrých i jiných	141
„	112.	O dělání klihu z vápna a z tvarohu	142
„	113.	Kterak se má začítí s prací na obraze tabulovém, neboli ikoně	143

Kap. 114.	Kterak se má deska pro obraz povléci plátnem	145
„ 115.	Jakým způsobem se má nasádrovati plocha tabulového obrazu třískou, sádrou hustě rozdělanou	145
„ 116.	Kterak se dělá jemná sádrová kaše na sádrování tabulí	146
„ 117.	Kterak se sádruje tabulový obraz jemnou sádrou a na jaký způsob se nanáší tempera . . .	147
„ 118.	Kterak lze nanášeti jemnou sádro, i když se napřed nenanášela sádra hrubá	149
„ 119.	Jakým způsobem máš tříti a míchati s klijem sádro jemnou pro nanášení reliefních částí obrazu	149
„ 120.	Jakým způsobem máš začíti zbrušovati (seškrabovati) do roviny jemně nasádrovanou desku	150
„ 121.	Kterak se má škrabati (zbrušovati) jemná sádra na rovných plochách a nač je to škrabání dobré	150
„ 122.	Kterak se prvotně kreslí na deskách uhlem a jak se potom inkoustem kresba ustaluje . . .	151
„ 123.	Kterak máš značiti obrysy postav, jež mají býti umístěny na zlatém poli	152
„ 124.	Kterak se vypracovávají reliefní části na obraze a jak se zasazují drahé kameny	153
„ 125.	Kterak máš zamodelovati relief, abys jej přenesl na některé místo obrazu	154
„ 126.	Kterak se má nanášeti maltou relief na zdi	155
„ 127.	Jak se nanášejí maltové plastiky na zdi; jak se vypracovávají plastiky sádrou na tabulovém obraze	155
„ 128.	Kterak se udělá relief otištěný z kamene a jak jsou dobré reliefsy jak na obraze nástěnném, tak tabulovém	156

Kap. 129.	Kterak se může poříditi plastický vzorek na zdi fermeží	156
„ 130.	Kterak možno poříditi z vosku plastiku na zdi	157
„ 131.	Kterak se nakládá bolus na tabulový obraz a čím se rozdělává	157
„ 132.	Jiný způsob přípravy bolusu na tabulovém obraze pro zlacení	158
„ 133.	Kterak lze pokládati zlato na zelenou hlinku na tabulovém obraze	159
„ 134.	Jakým způsobem se klade plátkové zlato na tabulovém obraze	159
„ 135.	Jaké kameny jsou dobré na hlazení tohoto položeného zlata	161
„ 136.	Jak se dělá kámen na hlazení zlata	162
„ 137.	Kterak se má hladiti zlato a kterak se má napomoci, když se dobře nehladí	163
„ 138.	Nyní ti ukáži způsob, jak vyhladiti zlato, a kterakým způsobem hladiti, hlavně do roviny	164
„ 139.	Jaké zlato a jak silné je vhodné pro hlazení a pro lepkavý podklad	165
„ 140.	Jak máš napřed vykroužiti diadémy a kterak zrniti zlatý povrch a jak objeti rydlem obrysy postav	166
„ 141.	Jak máš dělati sukno zlatem krumplované nebo sukno zelené, nebo černé nebo jakékoliv barvy chceš, ve zlatém poli	167
„ 142.	Kterak se kreslí, kterak se škrábe a se zrůžňuje povrch sukna krumplovaného zlatem nebo stříbrem	169
„ 143.	Jakým způsobem se dělá bohatá látka zlatem nebo stříbrem krumplovaná nebo ultramari- nově modrá a kterak se dělá zlacený staniol na zdi	170

Kap. 144.	Jakým způsobem se zpodobuje na nástěnné malbě samet nebo vlněná látka, též i hedvábí, i také na tabulovém obraze	172
„ 145.	Kterak se maluje na tabulovém obraze a jak se barvy mísí s temperou	173
„ 146.	Kterak máš dělati roucha modrá, zlatá, purpurová	176
„ 147.	Jakým způsobem se malují obličej, ruce, nohy a veškerá nahota	177
„ 148.	O způsobu, kterak malovati mrtvého, vlasy a vousy	179
„ 149.	Kterak máš malovati člověka raněného nebo ránu	180
„ 150.	Jakým způsobem se maluje voda, řeka s rybami a bez ryb na zdi a na tabulovém obraze	180
„ 151.	Způsob, jak dělati dobrý olejový lepkavý podklad zlata na tkaninách a ornamentálních ozdobách	181
„ 152.	Kterak můžeš ještě dělati podklad pro zlato, aby práce šla rychleji kupředu	183
„ 153.	Jak se dělá jiný podklad z česneku a kde je vhodno používat ho	184
„ 154.	O lakování obrazů pokostem	185
„ 155.	O způsobu a o čase pro lakování obrazů pokostem	185
„ 156.	Jak to můžeš udělati, aby v krátké době tvůj obraz se zdál přelakovaný a skutečně nebyl .	187
„ 157.	Jakým způsobem se dělají miniatury a jak se zlatí na papíře	188
„ 158.	Jiný způsob, jak na papíře vyzlacovati	189
„ 159.	O barvě zlata podobné, jež se nazývá porporina: a jak se dělá	190
„ 160.	Jakým způsobem se tře zlato a stříbro a kterak se temperuje pro listoví a ozdoby a jak se může lakovati pokostem zelená hlinka .	191

Kap. 161.	O barvách, kterých se užívá pro malování na papíře (v knihách)	192
„ 162.	Kterak se pracuje na plátně nebo na jemně tkané látce tafetové (cendelínové)	193
„ 163.	Kterak se pracuje na černém plátně nebo na modrém a na záclonách	195
„ 164.	Kterak se má kresliti na tafetu cendelínovém nebo na plátně pro vyšívání	196
„ 165.	Jak se mají dělati z tafetu cendelínového korouhve, praporce, standarty nebo i jiné práce a jak se klade zlato na zlatozáře a pozadí	197
„ 166.	O tom, kterak se maluje a vyzlacuje na sametu a veluru	199
„ 167.	Jak se pracuje na látce vlněné	200
„ 168.	Kterak máš pracovati koňské pokrývky, nápisy a kabátce bojovnické pro turnaje a rytířské hry	200
„ 169.	Jak dělati chocholy nebo přilbice pro turnaje a rektory, kteří mají do městské rady jíti	202
„ 170.	Jak se mají dělati skřínky (truhlice) čili pokladnice a způsob, jak je zdobiti a omalovávati	203
„ 171.	Jak se pracují věci skleněné, okna	205
„ 172.	Jak se pracuje mosaika pro zdobení relikviářů; a o mosaice z brků a z vaječných skořápek	207
„ 173.	Jak se dělají dřevěnou formou tisknuté vzory na tkaninách	210
„ 174.	Kterak ozlatiti kamennou sochu na lesklo	213
„ 175.	Jak se dá odpomoci vlhkosti zdi, na které se má malovati	216
„ 176.	O jiných dvou způsobech vhodných pro stejný účinek	217
„ 177.	Jak se pracuje v pokojích nebo loggiích se zelenou hlinkou na sucho	218
„ 178.	Kterak lze lakovati pokostem obraz pracovaný zelenou hlinkou	219